

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep.

0030 Oslo

Oslo 21.februar 2018

Høringssvar - forslag til regler om Egen pensjonskonto mv

Det vises til høringsbrev med høringsfrist 21.februar 2018.

Nordnet er en betydelig aktør i markedet for aksje- og fondshandel i Norge og Norden. Nå har Nordnet gått inn i pensjonsmarkedet - i første omgang ved å tilby pensjonskapitalbevis og snart også IPS. Dersom det kommende regelverket for pensjonskonto tilsier det, vil Nordnet ønske å tilby hele pensjonskonto-spekteret, inklusive pensjonskonto for den aktive innskuddspensjonsordningen.

Dette høringssvaret består av tre deler:

1. Generelle kommentarer
2. Synspunkter på om aktiv opptjening i en innskuddspensjonsordning skal kunne flyttes av arbeidstaker fra dag én
3. Kommentarer til forslaget om negativt samtykke

Generelle kommentarer til forskriftsbestemmelsene om Egen pensjonskonto mv

Vi støtter forslaget om at arbeidstaker skal kunne flytte innskuddspensjonen til en valgfri aktør. Det vil gi økt valgfrihet, økt konkurranse, mer makt til forbruker og til slutt et bedre totaltilbud for forbruker.

Vi støtter også målsettingen om en opprydding i markedet for pensjonskapitalbevis, slik at mange små avtaler kan samles på den enkelte arbeidstakers pensjonskonto. Dette vil utvilsomt gi bedre oversikt og lavere kostnader for den enkelte forbruker. En bedre oversikt vil være et viktig bidrag til økt bevissthet om pensjon blant forbrukerne, noe som igjen kan føre til høyere pensjon for hver enkelt.

Forslaget om Egen pensjonskonto er godt og kan bidra til at pensjonsmidler forvaltes mer effektivt. En innføring hvor det ikke gis rett til å velge leverandør av pensjonskonto fra dag en, kombinert med regler for negativt samtykke kan derimot ha uheldige konsekvenser for konkurransesituasjonen i markedet og totaltilbudet til forbruker.

Nordnet håper forslaget blir raskt implementert, slik at norske arbeidstakere og pensjonssparere så snart som mulig kan gis bedre forutsetninger i forvaltningen av sine pensjonsmidler, i et marked preget av sunn konkurranse.

Synspunkter på om aktiv opptjening i en innskuddspensjonsordning skal kunne flyttes av arbeidstaker fra dag én

Departementet ber om synspunkter på om adgangen til å forvalte pensjonsmidlene hos en selvvalgt leverandør inntil videre bør begrenses til å gjelde den del av pensjonskapitalen som knytter seg til tidligere opptjening, slik Finans Norge foreslår. Dette kan eventuelt gjennomføres slik at adgangen til å forvalte aktiv opptjening hos selvvalgt leverandør lovfestes, men først settes i verk på et senere tidspunkt, skriver departementet.

Å utsette en slik adgang vil svekke konkurransen i markedet, begrense forbrukernes muligheter til å forvalte egen innskuddspensjon, og mest sannsynlig begrense aktive forbrukere sin mulighet til å få et bredere fondstilbud i innskuddspensjonen. Man vil også forhindre nye aktører å tilby pensjonskonto til forbrukere uten å samtidig tilby innskuddspensjon til bedrifter. Innføring av flyttemulighet for aktiv del etter noen år vil være i et marked som allerede er konsolidert, og det vil medføre reelle etableringshindre for nye aktører.

En flyttemulighet for aktiv del vil også bidra til at dagens innskuddspensjonsleverandører vil prioritere å videreutvikle kundeløsninger, investeringsunivers og grensesnitt i innskuddspensjonsordningene - som nærmest har stått på stedet hvil siden OTP ble innført i 2006.

Argumentet til Finans Norge er at flytting av aktiv innskuddspensjon fra dag én vil medføre "betydelig kompleksitet" og være "klart kostnadsdrivende".

Det er sikkert mer komplisert og dyrere å åpne for flytting av aktiv del fra dag én enn å la være - eller å utsette flyttemuligheten - men det blir ikke riktigere av den grunn. Skal man lage et bærekraftig pensjonssystem for fremtiden, må man bruke tid og ressurser på gjøre systemet best mulig for den enkelte arbeidstaker og samfunnet som helhet.

Beslutninger som myndighetene gjør fra dag én vil legge føringer for arbeidstakernes, arbeidsgivernes og leverandørenes valg i mange år fremover. Utsetter man å tillate flytting av den aktive innskuddspensjonen noen år vil selskapene måtte starte informasjons- og markedsarbeidet på nytt, noe som også vil medføre ekstra kostnader for aktørene.

De etablerte selskapene vil alltid argumenter med at det er vanskelig å åpne markedet for nykommere. Den samme argumentasjonen hørte vi i forkant av innføringen av telefonnummer-portabilitet, som ble en realitet rundt tusenårsskiftet. Kontonummer-portabilitet for bankkonto har så langt blitt stoppet med lignende argumenter fra storbankene i mange år, men dette ser nå endelig ut til å bli en endring på. I den politiske plattformen til Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre-regjeringen står det på side 15 at regjeringen vil "vurdere tiltak som kan gjøre det enklere å bytte bank, herunder mulighet for at kontonummer følger kunden, ikke banken."

Det fremstår underlig dersom regjeringen ønsker å legge til rette for større konkurranse og flytting i bankmarkedet, mens aktive innskuddspensjonsavtaler kan bli låst til arbeidsgivers

leverandør - og pensjonskapitalbevis og private pensjonsavtaler kan bli gitt tilbake til de etablerte aktørene ved hvert jobb-bytte.

Et annet argument for å åpne for at kundene kan flytte den aktive delen i en innskuddspensjon er at standardvalgene i selskapenes innskuddspensjonsordninger gjennomgående er for forsiktige, i våre øyne. Å åpne for flytting av aktiv del vil trolig medføre større konkurranse, bidra til økt bevissthet blant forbrukere, som forhåpentligvis også leder til at flere velger en høyere aksjeandel i forvaltningen av sin pensjonskapital.

Det er ingen automatikk i at arbeidsgivers valg av spareprofil eller fond er det beste for den enkelte arbeidstaker. Arbeidsgiver velger som regel en profil som passer gjennomsnittspersonen i bedriften, og er ofte for forsiktig i sine valg.

Standardanbefalingen hos mange pensjonsleverandører er fortsatt 50 % aksjeandel. Riktignok har flere aktører innført en alderstilpasset nedtrapping, med en aksjeandel på 80 % for unge. Men her starter nedtrappingen alt for tidlig - allerede fra 43 år hos for eksempel markedslederen. Dette medfører at kundene får lavere forventet langsiktig avkastning på sin pensjon enn om de hadde hatt en høyere aksjeandel i flere år. I utbetalingsperioden er bransjestandarden en aksjeandel på 20 %. Det er lavt, tatt i betraktning at pensjonspengene må tas ut over 10 til 15 år. Man glemmer at folketrygden, som i praksis er en sikker statsobligasjon, utgjør 70 til 80 % av gjennomsnittsnordmannens pensjon. Dermed er aksjeandelen i nordmenns totale pensjonsportefølje altfor lav, noe som fører til lavere pensjonsutbetalinger for alle.

Kommentarer og problematisering omkring forslaget om negativ aksept

Ettersom samling av pensjonsmidlene på én konto i de fleste tilfeller vil være det mest lønnsomme valget for arbeidstaker, foreslår departementet at hovedregelen skal være at midlene samles automatisk på den enkeltes konto i arbeidsgivers pensjonsordning, uten at arbeidstaker behøver å ta aktivt stilling til dette.

Vi er enig i at negativt samtykke vil være til fordel for mange passive arbeidstakere, siden de fleste vil kunne få lavere kostnader på sine pensjonskapitalbevis og private pensjonsavtaler ved å slå de sammen med den aktive delen. Det er imidlertid ingen automatikk i at arbeidsgivers valg av innskuddspensjonsleverandør også er det beste valget for forbrukernes pensjonskapitalbevis og private pensjonssparing.

Negativt samtykke vil også være en ulempe for de aktive og bevisste arbeidstakerne, som allerede har tatt et aktivt valg for sine pensjonskapitalbevis og private pensjonsavtaler.

Det er urimelig at aktive arbeidstakere, som har gjort en jobb i å finne det beste totaltilbudet for deres pensjonsavtaler, skal tvangsflyttes tilbake til en av de store pensjonsleverandørene ved neste jobb-bytte. De blir dermed tvunget til å ta enda et aktivt valg for å sikre at deres pensjonskapitalbevis blir værende i det selskapet de selv har valgt.

Det er også viktig at tiden det tar å flytte kapitalen i et pensjonskapitalbevis fra et selskap til et annet minimeres. Det avgivende selskapet må selge fondsandelene og flytte kapitalen til det mottakende selskap. I en situasjon med volatile finansmarkeder kan det koste arbeidstakeren dyrt å være ute av markedet i noen dager. Det motsatte kan også skje, at markedene faller mens pengene er underveis, og arbeidstaker tjener på dette. Siden markedet trender oppover på lang sikt, vil imidlertid hyppige flyttinger av pensjonsavtaler mellom selskaper gi

arbeidstakerne marginalt lavere avkastning. Verdt å legge til er at nordmenn bytter jobb stadig oftere, så det blir veldig mye flytting av pensjonsavtaler ved innføring av negativ aksept. Det vil også bli flere pensjonskapitalbevis ved fjerning av 12-måneders regelen. Argumentet ovenfor forsterkes ved at det også blant enkelte aktører vil påløpe transaksjonskostnader knyttet til kjøp og salg av fond når avtaler flyttes.

Innføring av negativt samtykke vil være til fordel for de store etablerte aktørene på innskuddspensjon, siden mesteparten av midlene vil flyttes mellom de store aktørene ved jobb-bytter. Det er langt større inngangsbarrierer i markedet for innskuddspensjon enn i markedet for pensjonskapitalbevis, siden sistnevnte er et rent spareprodukt og ikke krever en salgsorganisasjon mot bedriftsmarkedet. Dersom det blir lagt til rette for god konkurranse i markedet for pensjonskapitalbevis og private pensjonsavtaler, tror vi at det vil komme flere aktører som Nordnet - som vil konkurrere i dette markedet, men som ikke tilbyr innskuddspensjon. Økt konkurranse vil presse prisene og gi et bedre fondstilbud, til glede for arbeidstakerne.

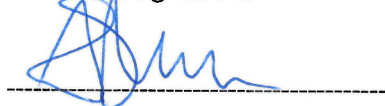
Markedet for innskuddspensjon domineres av et fåtall store aktører. Innføring av negativt samtykke vil også føre til at mesteparten av midlene vil flyttes mellom de store aktørene ved jobb-bytter. Vi undrer hvordan konkurranse-lovgivningen tolkes mot forslaget om negativ aksept, og spesielt dersom den aktive delen av innskuddspensjonen ikke kan flyttes til valgfri aktør.

Finanstilsynet har foreslått at pensjonskapitalbevis skal omfattes av informasjons- og rådgivningskravene i PRIIPS. Blir dette vedtatt, vil det være vanskelig å innføre negativt samtykke, som i praksis innebærer automatisk flytting av pensjonskapitalbevis ved jobb-bytter. Ved en flytting vil fondssammensetningen og dermed risikoen i pensjonen endres - uten at kunden har fått tilstrekkelig informasjon og rådgivning, som PRIIPS krever. Man kan se for seg en løsning hvor myndighetene pålegger mottakende selskap et betydelig ansvar for informasjon og rådgivning, men det vil nok bli vanskelig i praksis.

Dersom departementet vedtar at negativt samtykke skal gjelde, bør det i alle fall være slik at dersom en arbeidstaker har brutt den negative aksepten og aktivt flyttet et pensjonskapitalbevis eller en privat pensjonsavtale, bør dette aktive valget gjelde inntil man gjør et nytt aktivt valg, slik at denne pensjonsavtalen ikke blir tvangsflyttet neste gang denne personen bytter jobb.

Negativ aksept er utvilsomt en konkurranseulempa for nye aktører. Hvis det også vedtas utsettelse av flytting av aktiv del, vil dette sementere markedet for innskuddspensjon, pensjonskapitalbevis og private pensjonsavtaler - og gjøre det lite attraktivt for nykommere å satse. Redusert konkurranse fører til høyere priser og dårligere tilbud. Vi oppfordrer derfor til å åpne for økt konkurranse - til fordel for alle arbeidstakere og pensjonssparere.

Med vennlig hilsen,

Anders Skar
Daglig leder
Nordnet Bank NUF